

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 938
van **PETER VAN ROMPUY**
datum: 8 juni 2020

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Verkeerssignalisatie - Kostprijs

In opvolging van eerdere gestelde schriftelijke vragen (nr. 962 van 26 maart 2015, nr. 1689 van 23 augustus 2017 en nr. 544 van 22 januari 2018) aan de toenmalig bevoegde minister van Mobiliteit, Ben Weyts, over de gemiddelde kostprijs van o.a. verkeerssignalisatie, had ik graag recente informatie verkregen omtrent dit thema.

1. Kan de minister concrete en recente gemiddelde cijfers geven per jaar, inclusief de nodige toelichting met betrekking tot volgende elementen:
 - a) aankoopprijs van een verkeersbord de afgelopen 5 jaar (2015-2020);
 - b) kostprijs van wegmarkering de afgelopen 5 jaar (2015-2020);
 - c) aankoopprijs van verkeerslichten de afgelopen 5 jaar (2015-2020);
 - d) kostprijs van belijning/m² de afgelopen 5 jaar (2015-2020);
 - e) kostprijs per km aangelegde autosnelweg de afgelopen 10 jaar (2010-2020);
 - f) kostprijs per km aangelegde gewestweg de afgelopen 10 jaar (2010-2020)?
2. Hoe verhoudt de gemiddelde kostprijs van bovenvermelde zaken (verkeersborden, wegmarkeringen, verkeerslichten, belijning/m², km autosnelweg, gewestweg) zich ten opzichte van de tarieven in andere EU-landen? Heeft de minister daar gegevens over? Zo ja, graag meer informatie. Zo niet, op welke manier wordt dan een referentiekader opgebouwd?
3. Kan de minister een overzicht geven van het aantal bedrijven dat intekende op de openbare aanbesteding met betrekking tot de aankoop en de plaatsing van verkeersborden/verkeerslichten van de laatste 5 jaar? Hierbij ook het respectieve aandeel van afname per bedrijf en een verklaring daarvoor.
4. Kan de minister een overzicht geven van het aantal bedrijven dat intekende op de openbare aanbesteding met betrekking tot de uit te voeren werken inzake wegmarkeringen en belijningen van autostrades en gewestwegen van de laatste 5 jaar? Hierbij ook het respectieve aandeel van afname per bedrijf en een verklaring daarvoor.
5. Wat was de economische band tussen deze verschillende bedrijven die werden aangeschreven de laatste 5 jaar?

ANTWOORD

op vraag nr. 938 van 8 juni 2020

van **PETER VAN ROMPUY**Inleiding behorende bij antwoorden 1 a, 1 b en 1 d.

De onderstaande data is afkomstig uit het contractbeheersysteem eDelta en komt voort uit offertes die door ondernemingen werden ingediend in het kader van de deelname aan plaatsingsprocedures binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (uitgezonderd Vervoersmaatschappij De Lijn) en waarvan de uiterste datum voor indiening of opening plaatsvond tussen 01.01.2015 en 12.06.2020.

Het betreft overheidsopdrachten voor zowel de aanleg, de (structurele) renovatie en de herstelling van wegen, als overheidsopdrachten die louter signalisatiewerken omvatten (i.e. het leveren van borden, het leveren en aanbrengen van markeringen,...).

Om een vergelijking enigszins mogelijk te maken werden enkel de prijzen weerhouden op basis van genormaliseerde posten uit het standaardbestek 250 voor de wegenbouw. Genormaliseerde posten zijn posten die standaard vaak gebruikt worden. Prijzen op basis van niet-genormaliseerde posten (ad hoc posten) werden uitgesloten.

Naast het rekenkundig gemiddelde werden ook de mediaan, het 25ste (P25) en het 75ste percentiel¹ (P75) vermeld, om zodoende meer inzicht te krijgen in het prijsniveau.

1. a) De hieronder vermelde prijzen betreffen enkel de levering van het bord, exclusief paal of andere draag- of bevestigingsmaterialen.

De prijzen zijn per jaar het gemiddelde over het gebruikte aantal genormaliseerde posten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de prijzen uitgedrukt per stuk en per m².

Jaar	Omschrijving	Een - heid	Reken kundig gemiddel de	Mediaan	P25	P75	Aantal prijzen
2015							
	Leveren borden met zijde of diameter 400/700/900/1100	st	62,96	45,16	34,50	73,69	683
	Leveren kleine borden	m ²	-	-	-	-	-

¹ Het 25ste percentiel vertegenwoordigt de waarde waarvoor geldt dat 25% van de elementen uit de gegevensverzameling kleiner zijn, het 75ste percentiel vertegenwoordigt de waarde waarvoor geldt dat 75% van de elementen uit de gegevensverzameling kleiner zijn.

	Leveren middelgrote borden	m²	88,66	85,82	75,07	97,51	80
	Leveren grote borden	m²	110,82	112,80	103,44	117,91	54
2016							
	Leveren borden met zijde of diameter 400/700/900/1100	st	66,60	51,09	39,11	83,40	981
	Leveren kleine borden	m²	-	-	-	-	-
	Leveren middelgrote borden	m²	97,96	96,96	83,19	111,10	99
	Leveren grote borden	m²	121,04	121,47	102,52	134,81	47
2017							
	Leveren borden met zijde of diameter 400/700/900/1100	st	65,10	55,00	41,54	80,75	569
	Leveren kleine borden	m²	-	-	-	-	-
	Leveren middelgrote borden	m²	137,85	139,59	101,05	167,43	53
	Leveren grote borden	m²	163,23	161,12	140,66	178,87	44
2018							
	Leveren borden met zijde of diameter 400/700/900/1100	st	62,87	53,51	41,31	72,43	462
	Leveren kleine borden	m²	-	-	-	-	-
	Leveren middelgrote borden	m²	140,32	130,90	121,48	137,58	39

	Leveren grote borden	m ²	160,53	154,21	143,79	172,68	22
2019							
	Leveren borden met zijde of diameter 400/700/900/1100	st	61,20	58,51	50,76	66,32	251
	Leveren kleine borden	m ²	126,09	152,59	40,40	162,25	16
	Leveren middelgrote borden	m ²	143,40	130,53	119,88	140,54	24
	Leveren grote borden	m ²	155,78	156,60	136,51	163,67	19
2020							
	Leveren borden met zijde of diameter 400/700/900/1100	st	53,67	47,16	42,46	55,24	33
	Leveren kleine borden	m ²	150,49	155,71	144,02	172,80	15
	Leveren middelgrote borden	m ²	-	-	-	-	-
	Leveren grote borden	m ²	247,13	217,67	195,78	238,59	27

b) De prijzen betreffen enkel het leveren en aanbrengen van diverse markeringen uitgedrukt in euro per m², zoals stopstrepen, voetgangersoversteekplaatsen, arceringen e.d.

De prijzen zijn per jaar het gemiddelde over het toegepaste aantal genormaliseerde posten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt op basis van het materiaal (koudplastisch versus thermoplastisch). Aanvullend werd ook het prijsniveau voor de resultaatsmarkeringen opgenomen. Hierbij moet wel vermeld worden dat resultaatsverbintenis kan gelden over 1, 3 of 6 jaar, waarbij de cijfers gemiddelden zijn over alle termijnen heen.

T.o.v. het antwoord op de parlementaire vragen 962 (dd. 2015), 1689 (dd. 2017) en 544 (dd. 2018):

- omvat deze dataset geen voorgevormde markeringen, rode inkleuring fietspaden en karakters voor koudplastische markeringen, wegens beperkte data en niet beschikbaar voor meerdere jaren.
- omvat deze dataset bijkomend diverse resultaatsmarkeringen die bij de vroegere antwoorden op de parlementaire vragen niet werden opgenomen.

Jaar	Omschrijving	Een - heid	Rekenkundig gemiddelde	Mediaan	P25	P75	Aantal prijzen
2015							
	Diverse koudplastische markeringen	m ²	24,83	25,00	11,63	26,30	13
	Diverse thermoplastische markeringen	m ²	28,55	25,60	22,65	30,10	493
	Diverse resultaatsmarkeringen	m ²	46,53	42,17	36,73	57,73	51
2016							
	Diverse koudplastische markeringen	m ²	31,31	30,66	23,14	33,17	12
	Diverse thermoplastische markeringen	m ²	31,52	31,84	24,38	35,51	383
	Diverse resultaatsmarkeringen	m ²	30,36	29,72	25,63	38,68	81
2017							
	Diverse koudplastische markeringen	m ²	42,75	42,27	41,67	44,32	6
	Diverse thermoplastische markeringen	m ²	36,62	34,55	31,52	41,89	440
	Diverse resultaatsmarkeringen	m ²	23,16	22,34	21,11	23,54	37
2018							
	Diverse koudplastische markeringen	m ²	55,36	58,20	54,50	58,80	11

	Diverse thermoplastische markeringen	m ²	40,60	36,00	31,49	44,46	492
	Diverse resultaatmarkeringen	m ²	54,19	45,44	36,21	76,83	43
2019							
	Diverse koudplastische markeringen	m ²	26,99	23,54	22,17	26,87	13
	Diverse thermoplastische markeringen	m ²	42,14	36,64	29,72	46,00	556
	Diverse resultaatmarkeringen	m ²	43,16	46,40	31,62	50,00	63
2020							
	Diverse koudplastische markeringen	m ²	-	-	-	-	-
	Diverse thermoplastische markeringen	m ²	35,04	32,35	30,69	38,78	103
	Diverse resultaatmarkeringen	m ²	30,79	30,89	25,34	34,83	38

- c) Binnen de LED-verkeerslichten bestaan zeer veel verschillende types zoals de standaard LED-lantaarns, de zogenaamde LED-lantaarns met bijzondere esthetische vormgeving en de LED-lantaarns met wachttijdindicatie. Daarnaast zijn er ook verschillende werkspanningen, groottes enz. Een gemiddelde aankoop prijs is bijgevolg weinigzeggend.

Wanneer de gemiddelde aankoop prijs over de gevraagde periode wordt vergeleken kan volgende conclusie gesteld worden:

- vorige aanbesteding (2013-2017): de gemiddelde prijs over 36 gevraagde types bedraagt 279 euro (maar de spreiding tussen de goedkoopste en duurste lantaarn bedroeg ongeveer 400 euro).
- huidige aanbesteding (2017-2021): de gemiddelde prijs over 40 gevraagde types bedraagt 432 euro (maar de spreiding tussen de goedkoopste en duurste lantaarn bedraagt ongeveer 950 euro).

Er dient bij deze prijsevolutie ook opgemerkt te worden dat de prijsindex voor materialen tussen beide jaren van aanbesteding (2013 en 2017) met meer dan 8% is gestegen.

- d) De prijzen betreffen het leveren en aanbrengen van langse markeringen, uitgedrukt in euro per m².

De prijzen zijn per jaar het gemiddelde over het toegepaste aantal genormaliseerde posten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt op basis van het materiaal (verf, koudplastisch, thermoplastisch), gelet op de onderlinge prijsverschillen en het aantal gecapteerde prijzen, om op die manier geen vertekend beeld van het gemiddeld prijsniveau te krijgen. Aanvullend werd ook het prijsniveau voor de resultaatmarkeringen opgenomen. Hierbij moet ook vermeld worden dat resultaatverbintenis kan gelden over 1, 3 of 6 jaar, waarbij de cijfers gemiddelden zijn over alle termijnen heen.

T.o.v. het antwoord op de parlementaire vragen 962 (dd. 2015), 1689 (dd. 2017) en 544 (dd. 2018):

- omvat de dataset geen voorgevormde markeringen, wegens het beperkt aantal en prijzen en niet beschikbaar voor meerdere jaren.
- omvat deze dataset bijkomend langse resultaatmarkeringen die bij de vroegere antwoorden op de parlementaire vragen niet werden opgenomen.
-

Jaar	Omschrijving	Eenheid	Rekenkundig gemiddelde	Mediaan	P25	P75	Aantal prijzen
2015							
	Langse verfmarkeringen	m ²	5,09	3,75	3,39	4,51	560
	Langse koudplastische markeringen	m ²	17,66	15,70	14,40	20,55	45
	Langse thermoplastische markeringen	m ²	20,47	15,28	11,65	23,49	1 167
	Langse resultaatmarkeringen	m ²	17,74	18,36	12,66	21,46	157
2016							
	Langse verfmarkeringen	m ²	4,89	3,89	3,50	4,79	359
	Langse koudplastische markeringen	m ²	17,92	17,42	15,53	19,61	68
	Langse thermoplastische markeringen	m ²	16,12	14,65	12,70	17,67	864

	Langse resultaatsmarkeringen	m ²	16,41	16,70	15,8 9	17,8 4	169
2017							
	Langse verfmarkeringen	m ²	6,99	4,78	4,02	6,98	272
	Langse koudplastische markeringen	m ²	29,36	23,41	21,5 1	29,9 2	48
	Langse thermoplastische markeringen	m ²	20,24	17,22	14,7 8	21,6 8	1 089
	Langse resultaatsmarkeringen	m ²	27,46	25,07	21,7 2	30,7 6	106
2018							
	Langse verfmarkeringen	m ²	10,10	5,41	4,73	12,7 5	541
	Langse koudplastische markeringen	m ²	35,10	31,45	31,1 3	38,4 5	29
	Langse thermoplastische markeringen	m ²	24,59	22,01	16,8 1	28,7 3	1 144
	Langse resultaatsmarkeringen	m ²	16,88	17,72	12,5 8	19,1 9	113
2019							
	Langse verfmarkeringen	m ²	10,74	6,05	4,60	10,9 2	285
	Langse koudplastische markeringen	m ²	16,67	15,58	14,8 8	17,0 7	30
	Langse thermoplastische markeringen	m ²	25,05	16,16	13,7 7	24,3 3	1 403
	Langse resultaatsmarkeringen	m ²	21,86	21,88	19,2 7	24,0 2	114

2020							
	Langse verfmarkeringen	m ²	6,20	5,30	4,47	7,00	20
	Langse koudplastische markeringen	m ²	-	-	-	-	-
	Langse thermoplastische markeringen	m ²	17,19	15,87	13,79	21,14	270
	Langse resultaatsmarkeringen	m ²	15,24	14,34	12,95	15,60	51

e) De term verkeerssignalisatie dekt een hele waaier aan producten zoals bebording, wegdek- en glasbolreflectoren, reflectorpalen, wegbebakening, wildreflectoren, verkeerszuilen, plooi bakens, retroreflecterende kokers, kilometerpalen, markeringen, etc. Hoeveel en welke verkeerssignalisatie er geplaatst wordt, is dan ook zeer afhankelijk van de specifieke locatie en omstandigheden. Denk daarbij aan het aantal rijstroken, aanwezigheid van op- en afritten, snelheidsregime, openbare verlichting, leesbaarheid van de verkeerssituatie,....

Een gemiddelde kostprijs voor verkeerssignalisatie per jaar, per kilometer aangelegde autosnelweg is dan ook niet eenduidig te bepalen.

f) De term verkeerssignalisatie dekt een hele waaier aan producten zoals bebording, wegdek- en glasbolreflectoren, reflectorpalen, wegbebakening, wildreflectoren, verkeerszuilen, plooi bakens, retroreflecterende kokers, kilometerpalen, markeringen, etc. Hoeveel en welke verkeerssignalisatie er geplaatst wordt, is dan ook zeer afhankelijk van de specifieke locatie en omstandigheden. Denk daarbij aan het aantal rijstroken, kruispunten, rotondes, snelheidsregime, leesbaarheid van de verkeerssituatie, parkeervakken....

Een gemiddelde kostprijs voor verkeerssignalisatie per jaar, per kilometer aangelegde gewestweg is dan ook niet eenduidig te bepalen.

2. De verhouding van de gemiddelde kostprijs ten opzichte van tarieven in andere EU-landen voor individuele items zoals wegmarkeringen, belijningen en verkeersborden kan op basis van de huidige beschikbare gegevens niet bepaald worden. De redenen hiervan zijn de volgende:
 - Er is geen informatiebron beschikbaar die het mogelijk maakt vergelijkingen te maken voor dit type van goederen tussen meerdere lidstaten.
 - Het prijspeil wordt bepaald door tal van factoren: de aard van de opdrachten (investering versus onderhoud, specifieke opdrachten inzake verkeerssignalisatie of als deel van omvangrijke en/of gemengde opdrachten) waarbinnen prijzen werden aangeboden, de gehanteerde plaatsingsprocedure, de markt van leveranciers en/of onderaannemers, de evolutie van de kosten voor inputs voor de productie en/of plaatsing van verkeerssignalisatie, de verschillen inzake technische vereisten, de omstandigheden inzake plaatsing (signalisatie van de werken, verkeersdrukte, ...).
 - De vereiste certificatie van de gebruikte producten welke verschilt van land tot land.
3. Voor de aankoop van verkeersborden schrijft het Agentschap Wegen en Verkeer verschillende opdrachten uit naargelang de behoeften en het soort. Hierbij wordt een

onderscheid gemaakt tussen onderhoudsbestekken en bestekken voor investeringswerken. In beide gevallen omvatten deze bestekken echter niet uitsluitend de aankoop en plaatsing van verkeersborden. Zo kunnen onderhoudsbestekken naast het leveren en plaatsen van verkeersborden ook volgende activiteiten omvatten:

- het herstellen of het vervangen van verkeersborden;
- het herstellen van afschermende constructies;
- het leveren en/of plaatsen van bebakeningsmateriaal zoals antiparkeerpaaltjes, omega-elementen, verkeersspiegels,...;
- ...

Daarnaast worden er ook in belangrijke mate verkeersborden geleverd en geplaatst in het kader van investeringswerken voor wegenis. Hierbij bepaalt de hoofdaannemer zelf de onderaannemer die de signalisatiewerken uitvoert. Bij deze werken zijn de aankooprijzen geregistreerd onder de naam van de hoofdaannemer van de wegenwerken. Een eenduidig antwoord op de gestelde vraag is voor wat betreft verkeersborden bijgevolg niet mogelijk.

Voor wat betreft de verkeerslichten worden steeds specifieke contracten in de markt gezet, telkens voor het onderhoud en de nieuwbouw samen. Gelet op de omvang van deze contracten worden deze opgesplitst in percelen waarbij elk perceel overeenkomt met de werken binnen één provincie. Om te kunnen inschrijven voor een perceel werd (gelet op de omvang) ten minste een erkenning in de klasse 6 van de ondercategorie P2 gevraagd. Elke aannemer die voldoet aan deze voorwaarde kon inschrijven voor de betreffende opdracht. In totaal ontvingen we bij de laatste aanbesteding over alle percelen heen, 10 inschrijvingen van 5 verschillende aannemers.

4. Voor de uitvoering van wegmarkeringen schrijft het Agentschap Wegen en Verkeer verschillende opdrachten uit naargelang de behoeften en het soort. Zowel voor onderhoud als investeringen worden markeringen meestal meegenomen in totaalprojecten waar de markeringswerken een onderdeel van het geheel zijn. De hoofdaannemer bepaalt hierbij zelf de onderaannemer die de markeringswerken uitvoert. Een eenduidig antwoord op de gestelde vraag is bijgevolg niet mogelijk.
5. In het kader van concrete overheidsopdrachten, waarbij één of meerdere van de aannemers met elkaar in concurrentie gaan, wordt nagekeken in hoeverre met elkaar verbonden inschrijvers aparte offertes indienen met als doel de mededinging te verstoren (hetgeen bij wet verboden is). Een volledig overzicht van alle verbanden hiervan is echter niet beschikbaar.